

Sobiesław Szybkowski

WSP Słupsk

CHORAŚTWA KUJAWSKIE W PIERWSZEJ POŁOWIE LAT TRZYDZIESTYCH XV WIEKU (1430-1435)

Kujawy, pomimo swego stosunkowo niewielkiego obszaru, posiadały w XIV i XV w. aż cztery hierarchie urzędnicze. Najmniej skomplikowana sytuacja panowała w województwie brzeskim, gdzie istniała tylko jedna pełna hierarchia urzędów ziemskich, brzeska, a nadto urzędy kasztelanów – kruszwickiego i kowalskiego. W województwie inowrocławskim istniały natomiast aż trzy hierarchie: pełna inowrocławska oraz niepełne – bydgoska i gniewkowska¹. Stan ten był wynikiem podziałów dzielnicowych Kujaw Północnych z początku XIV w. i kolejnych jego zmian. Około 1312/1314 r. nastąpił podział dzielnic inowrocławskiej między synów księcia Ziemomysła Kazimierzowica. Powstały wówczas dzielnice inowrocławska i gniewkowska, każda z odrębną hierarchią urzędniczą². Przejęcie dzielnic inowrocławskiej przez Władysława Łokietka około 1327/1328 r. doprowadziło po zakończeniu krzyżackiej okupacji Kujaw do scalenia niektórych wyższych urzędów inowrocławskich i brzeskich przez Kazimierza Wielkiego (określano je tytułem kujawskich). Oddzielną hierarchię zachowało natomiast dzielnicowe księstwo gniewkowskie³. W latach 1370-1377 ukształtowała się, złożona z urzędów średnich i niższych, hierarchia bydgoska. Powodem tego było objęcie Bydgoszczy z okręgiem przez wnuka Kazimierza Wielkiego, księcia słupskiego Kazimierza Bogusławica (Kaźka). Za jego panowania, do istniejącego już dawniej urzędu kasztelana bydgoskiego, dodano urzędy podsędka, chorążego i podczaszego⁴. Za wyjątkiem podsędka urzędy te przyjęły się i funkcjonowały również w XV w. Po pokoju melneńskim tytuł bydgoski w wypadku urzędu podczaszego